

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2006 vp

Hallituksen esitys metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta (HE 177/2006 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 46/2006 vp ja YmVL 44/2006 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Aarne Reunala ja apulaisosastopäällikkö Pentti Lähteenoja, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Kirsi Neiglick, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Seija Kivinen, valtiovarainministeriö
- ylimetsänhoitaja Pirkko Isoviita ja luonnon-suojeluvalvoja Pekka Salminen, ympäristöministeriö
- varttunut tutkija Jussi Leppänen, Metsäntutkimuslaitos
- johtaja Ilmo Kolehmainen ja metsänhoitopäällikkö Hannu Niemelä, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- johtaja Jorma Vierula, Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus

- puheenjohtaja Johannes Leppänen, Keski-Suomen metsäkeskus
- johtaja Ari Niiranen, Pohjois-Karjalan metsäkeskus
- toiminnanjohtaja Olli Mäkipää, Eteläisen Suomen yhteismetsät
- varatoimitusjohtaja Simo Jaakkola, Koneyrittäjien liitto ry
- johtaja Jukka Koivumäki, Länsi-Suomen Metsänomistajain liitto
- pääsihteeri Reino Mattila, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry
- varametsäjohtaja Timo Nyrhinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- toiminnanjohtaja Tapio Hankala, Metsänhoitajaliitto ry
- puheenjohtaja Hans-Erik Lindqvist, Metsäkeskusten viranomaistoimintaryhmä
- toiminnanjohtaja Timo Hongisto, Metsänhoitoyhdistys Lakeus
- aluevastaava Rauno Hakala, Metsänhoitoyhdistys Salometsä
- metsäasiantuntija Jouni Väkevä, Metsäteollisuus ry
- kenttäpäällikkö Jukka Aula, Pohjois-Suomen Metsänomistajain liitto ry
- liittosihteeri Lauri Ainasto, Puu- ja erityisalojen liitto
- toiminnanjohtaja Tage Fredriksson, Puuenergia ry
- metsäasiantuntija Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- ympäristöjohtaja Pirkko Selin, Vapo Oy.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— kauppaja- ja teollisuusministeriö

— Svenska Lantbruksproducenternas Central-
förbund SLC

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi metsätalouden rahoituslaki. Laissa säädettäisiin metsätalouden tukien myöntämisen perusteista ja yleisistä edellytyksistä. Ehdotetut tuet ovat harkinnanvaraisia. Tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin liittyviin menettelyihin sovellettaisiin ehdotetun lain lisäksi myös valtionavustuslakia. Esityksen tavoitteena on lisätä tukien vaikuttavuutta, selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja sekä keventää tukiin liittyvää hallinnollista työtä.

Yksi keskeinen syy lain kokonaisuudistukseen on tarve uudistaa kestävä metsätalouden rahoituksesta annettua lakia sillä tavoin, että se täyttää uudessa perustuslaissa asetetut vaatimukset. Perusperiaatteiltaan ehdotus on pääosin voimassa olevan lain ja nykykäytännön mukainen. Rahoitukseen ehdotetaan tehtäväksi muutamia tarkistuksia. Keskeisimmät tarkistukset liittyvät voimassa olevan lain nuoren metsän hoidon ja kunnostusojituksen tukeen. Esityksen

mukaan tukea kohdistettaisiin enemmän taimikonhoitovaiheeseen. Kunnostusojituksen tuen sijaan ehdotetaan suometsän hoidon tukea. Tuel-la maanomistajia kannustettaisiin toteuttamaan nykyistä laaja-alaisempia suometsän hoitohankkeita. Ympäristötukea ehdotetaan muutettavaksi siten, että se entistä paremmin edistäisi metsien monimuotoisuutta. Tuen verovapautta koskeva säännös sisällytettäisiin tuloverolakiin.

Tukien määrästä ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Tukitasojen eriyttäminen on tarkoitus pääosin säilyttää ennallaan. Tuki myönnettäisiin joko toteutuneisiin kustannuksiin perustuen tai euomääräisenä tukena. Tuki toteutuneisiin kustannuksiin määräytyisi tukiprosentin mukaan, joka vaihtelisi työlajeittain kuten nykyisinkin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Nyt voimassa oleva kestävä metsätalouden rahoituksesta annettu laki (1094/1996) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä on kuitenkin muutettu useita kertoja. Voimassa olevassa laissa säädetään valtion rahoituksesta toimenpiteisiin, joilla edistetään yksityismetsien kestävä hoitoa ja käyttöä metsälain (1093/1996) mukaisesti. Rahoitus voi olla tukea tai lainaa. Lainaa on myönnetty yhteishankkeina toteutettaviin metsätie- ja kunnostusojitushankkeisiin. Muu rahoitus on myönnetty tukena. Esityksen eräänä keskeisenä tavoitteena on uudistaa kestävä metsätalouden rahoitusta koskevaa lakia sillä tavoin,

että se täyttää uudessa perustuslaissa asetetut vaatimukset.

Valiokunta toteaa, että kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen toiminnan laajuus on viime vuosina perustunut Kansallinen metsäohjelma 2010:ssä (jäljempänä kansallinen metsäohjelma) arvioituihin metsänhoito- ja metsänperusparannustöiden suoritettavaksi yksityismetsien osalta. Valtioneuvoston vuonna 1999 hyväksymä kansallinen metsäohjelma pyrkii metsiin perustuvan kansallisen ja alueellisen hyvinvoinnin lisäämiseen huolehtimalla metsien taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta kestävydestä. Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on vuoteen 2010 mennessä li-

sätä kotimaisen puun käyttöä 5—10 miljoonaa kuutiometriä, kaksinkertaistaa puutuotteiden viennin arvo ja huolehtia metsien hoidon ja metsätalouden ympäristöhoidon korkeasta tasosta. Tavoitteena on myös energiapuun vuotuisen käytön lisääminen viidellä miljoonalla kuutiometrillä. Ekologisen kestävyys osalta tavoitteena on metsien eliölajien ja elinympäristöjen suotuisen suojelun tason saavuttaminen ja ylläpitäminen riittävällä suojelualueiden ja monimuotoisesti käsiteltävien talousmetsien yhdistelmällä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että metsäneuvosto, jonka tehtävänä on toimia maa- ja metsätalousministeriön tukena laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä metsäpoliittisissa kysymyksissä, on laatinut metsäsektorin tulevaisuuskatsauksen (Metsäsektorin tulevaisuuskatsaus; MMM 11/2006). Tulevaisuuskatsaus on metsäneuvoston kannanotto metsien ja metsiin perustuvan elinkeinotoiminnan tulevaisuuden kannalta tärkeistä painopisteistä, tavoitteista ja toimenpiteistä. Tarkoituksena on, että tulevaisuuskatsauksen pohjalta jatketaan kansallisen metsäohjelman tarkistusta siten, että valtioneuvosto voisi vuoden 2007 lopulla hyväksyä tarkistetun kansallisen metsäohjelman 2015 ja siihen kiinteästi liittyvän Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) jatkon.

Valiokunta toteaa, että Suomessa on vahva metsäklusteri. Sen synty ja kehitys on perustunut muun muassa metsäteollisuustuotteiden kasvavaan kysyntään, laajentuvaan puuraaka-ainepohjaan ja edistyneeseen tuotantoteknologiaan. Metsäklusterin osuus Suomen bruttokansantuotteesta on lähes 10 prosenttia, teollisuuden tuotannosta noin 30 prosenttia ja nettovientituloista lähes 40 prosenttia. Koko klusteri työllistää noin 200 000 henkilöä. Metsäklusterin ytimessä ovat vahva metsäteollisuus ja kannattava metsätalous. Tulevaisuudessa maamme metsäklusterilla on mahdollisuuksia, kun uusiutumattomiin luonnonvaroihin perustuva tuotanto ja kulutus vähitellen muuttuvat maailmanlaajuisesti uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvaksi. Jotta Suomen metsäklusteri voi hyödyntää nämä mahdollisuudet, tulee kansallisilla päätöksillä vahvis-

taa metsäklusterin toimintaedellytyksiä. Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että metsien muu kuin puuntuotannollinen merkitys kasvaa maailmanlaajuisesti. Kasvihuoneilmaston hilloinnassa metsät ovat merkittävän kasvihuonekaasuja sitova nielu.

Metsäsektorin luomien työpaikkojen ohella metsätalouden kannattavuus on tärkeää maaseudun yleisen elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Esityksen perusteluista käy kuitenkin ilmi, että metsätalouden kannattavuutta kuvaava yksityismetsätalouden nettotulos metsämaan pinta-alaa kohti on vuodesta 1999 reaalisesti heikentynyt eikä kansallisen metsäohjelman tavoite kannattavuuden ylläpitämiseksi ole toteutunut. Kannattavuuden heikkeneminen on johtunut siitä, että puun hinnat ovat pääsääntöisesti reaalisesti laskeneet eivätkä hakkuumäärät ole kasvaneet.

Esityksen perusteluista käy myös ilmi, että puuston vuotuinen kasvu on viimeisimpien inventointitietojen mukaan keskimäärin 97 miljoonaa kuutiometriä. Vuosien 1995—1999 keskimääräinen vuotuinen hakkuukertymä oli 58 miljoonaa kuutiometriä. Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on, että teollisuus lisää vuotuista kotimaista puunkäyttöä 5—10 miljoonaa kuutiometriä vuoteen 2010 mennessä, jolloin vuotuinen hakkuukertymä nousee 63—68 miljoonaan kuutiometriin. Hakkuukertymä nousi kuluvalle vuosituhannelle jo yli 60 miljoonan kuutiometrin vuodessa, mutta vuonna 2005 hakkuut jäivät metsäteollisuuden työtaistelujen johdosta noin 57 miljoonaan kuutiometriin. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että tuontipuun määrä on selvästi lisääntynyt. Toisaalta Venäjän teollisuuspoliittinen tavoite on vähentää raakapuuvienttiä.

Valiokunta toteaa, että puuntuotannon lisäksi metsien muut käyttömuodot ja metsien luontoarvot ovat viime vuosina korostuneet metsien hoidossa ja käytössä. Voimassaolevaan lakiin sisältyvät säännökset mahdollisuudesta myöntää yksityiselle maanomistajalle ympäristötukea, rahoittaa metsäluonnon hoitohankkeita, luonnonarvokauppaa ja yhteistoimintaverkostokokeiluhankkeita. Näillä vapaaehtoisen suojelun kei-

noilla kannustetaan metsänomistajia pitkäjänteisesti metsien monimuotoisuuden turvaamiseen.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että kestävä metsätalouden rahoitusjärjestelmä on moninainen: noin 60 miljoonaa euroa jakaantuu noin 50 000 hankkeeseen. Yhdellä hankkeella voi vielä olla useita edunsaajia ja maksutapahtumia. Tukijärjestelmän pirstaleisuus vaikuttaa myös hallinnon resurssien määrään. Noin 60 miljoonan euron tuesta toimijat käyttävät noin kymmenen miljoonaa euroa töiden suunnitteluun ja viisi miljoonaa euroa toteutusvelvityksiin. Metsäkeskuksille nykyisen lain toimeenpanosta aiheutuu noin kuuden miljoonan euron kustannukset, jotka maksetaan valtion talousarvion momentilta 30.60.42 (Valtionapu metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioille). Merkittävin tekijä rahoitusjärjestelmän pirstaleisuudelle on suuri metsänomistajien määrä ja toimenpidekuvioiden pieni koko. Yksityismetsissä keskimääräinen tilakoko on hieman yli 30 hehtaaria ja kerrallaan toimenpiteen kohteena oleva metsikkokuva on keskimäärin 1–2 hehtaaria. Esityksen perusteluissa on todettu, että viime aikoina metsänomistusrakenne on hitaasti pirstaloitunut lisää, mutta toisaalta myös suurten metsätilojen määrä on lisääntynyt.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä sitä, että esityksen keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu tukien vaikuttavuuden lisääminen. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että kansallisen metsäohjelman työtavoitteista ollaan joissakin työläjeissa jäljessä ja valtiontaloudelliset lähtökohdat rajoittavat mahdollisuuksia lisätä rahoitusta. Siten myös kansallisen metsäohjelman työtavoitteiden saavuttaminen edellyttää tukien vaikuttavuuden lisäämistä niin, että niukoilla resursseilla saadaan aikaan entistä enemmän hyvin hoidettuja metsiä.

Esityksessä on painotettu sitä, että tukien vaikuttavuutta pyritään parantamaan erityisesti resurssien käytön kannalta suurimmassa työläjissä, nuoren metsän hoidossa. Nykyään nuoren metsän hoitoa toteutetaan suurin piirtein saman verran taimikoissa ja nuorissa kasvatusmetsissä. Taimikkovaiheessa hoitotyö on metsänhoidolli-

sesti vaikuttavampaa ja edullisempaa kuin nuoren kasvatusmetsän kehitysvaiheessa. Tutkimusten mukaan taimikon ensimmäiset vuodet vaikuttavat voimakkaimmin metsikön myöhemmän kehitykseen. Tukiehtoja onkin esityksessä ehdotettu muutettavaksi siten, että töiden painopiste siirtyy taimikkovaiheen metsiin. Voimassa olevan lain mukaan nuoren metsän hoidon tuen myöntämisen edellytyksenä on, ettei kohteelta kerry leimikkona myyntikelpoista määrää kaupallisen ainespuun laatu- ja mittaavaatimukset täyttävää puutavaraa. Tämä edellytys korvattaisiin nuoren metsän hoidon tuessa puuston rinnankorkeusläpimittaa koskevalla vaatimuksella.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että esityksen tavoitteena on toisaalta myös selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että tukijärjestelmä on nykyään monimutkainen ja yksityiskohdita on paljon. Järjestelmän monimutkaisuus lisää hallinnollisia kustannuksia ja heikentää vaikuttavuutta. Erityisesti maanomistajille on vaikeaa olla selvillä kulloinkin voimassa olevien tukiehtojen tarkasta sisällöstä. Esityksessä yksinkertaistaminen on ehdotettu toteutettavaksi luopumalla metsänparannuslainoista kokonaan, tarkistamalla eräiden työläjien rahoitusta sekä yksinkertaistamalla tukiehtoja.

Tukien vaikuttavuuden lisäämisen kannalta valiokunta pitää välttämättömänä myös sitä, että tukijärjestelmään liittyvää hallinnollista työtä kevennetään sekä toimijoiden että viranomaisen osalta. Esityksessä ehdotetaan hallinnollista menettelyä kevennettäväksi jo mainitulla tukiehtojen yksinkertaistamisella ja vähentämällä maastomittauksia. Hallinnollista työtä vähennettäisiin myös tarkistamalla tuen saamisen ehdoksi asetettuja vähimmäispinta-aloja, sillä pienten kohteiden ja kuvioiden osalta asiakirjojen käsittelyyn ja tarkastukseen kuluu suhteellisen paljon hallinnollista työtä. Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että lähivuosina saadaan merkittäviä hallinnollisia säästöjä sähköiseen hallintoon siirtymisestä. Esityksen perusteluista käykin ilmi, että metsäkeskusten yhteisen ryhmästrategian tavoitteena on, että vuoden 2010 mennessä lakien toimeenpanoon liit-

tyvistä ilmoituksista ja hakemuksista 80 prosenttia tapahtuisi sähköisesti. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että tavoitteena on sähköisen hallinnon täysimääräinen hyödyntäminen, kun met-säkeskukset parhaillaan uudistavat tietojärjestelmäänsä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä on päädytty säilyttämään jako suunnitelmaan ja toteutusselvitykseen perustuviin tukiin. Tätä on perusteltu hallinnon tehokkuudella. Tukiasian käsittelyvaiheita on jälkikäteen myönnettävissä tuissa vähemmän. Tällöin voidaan samalla kertaa päättää tuen myöntämisestä ja maksamisesta ja todeta, että työ on toteutettu tukiehtojen mukaisesti.

Esityksen perustelujen mukaisesti valiokunta katsoo, että rahoitusta koskevien säännösten muutoksilla ei voida ratkaista metsänuudistamisen ja erityisesti sen jälkihoidon sekä maanomistajalle säädetyin metsälain (1093/1996) 8 §:n mukaisen uuden puuston aikaansaamisvelvoitteen täyttämistä. Tämä asia tulisi ratkaista ensisijaisesti metsälain säännösten ja sen valvonnan kautta. Tuilla voidaan kuitenkin välillisesti kannustaa metsänuudistamisen yhteydessä syntyneen kehityskelpoisen taimikon myöhempään hoitamiseen.

Valiokunta toteaa myös, että esityksen mukaan tuen taso tilakohtaisissa töissä ei enää olisi sidoksissa ajan tasalla olevaan metsäsuunnitelmaan. Esityksen perusteluissa on todettu, että metsäsuunnittelujärjestelmää ollaan parhaillaan uudistamassa eikä tukitasoa ole perusteltua si-ttoa kehitteillä olevaan järjestelmään. Valiokunta katsoo, että tältäkin osin muutoksen vaikutuksia tulee seurata.

Esityksessä on päädytty siihen, että tuella kannustettaisiin maanomistajia tekemään nuoren metsän hoitotyö, mutta työn tarkasta mittauksesta luovuttaisiin. Maanomistajille maksettaisiin euromääräinen tuki, joka olisi porrastettu tukialueittain, ja siten tuen suuruudessa olisi otettu huomioon valtion rahoituksen merkitys pitkävaikutteisten investointien aikaansaamiseen eripuolilla maata. Nuoren metsän hoidon tuen määrä ei olisi riippuvainen siitä, tehtäisiinkö työ tilan omalla vai ulkopuolisella työvoimalla.

la. Hallinnollisesti tällainen palkkiomalli tuen myöntämisessä on kaikkein yksinkertaisin. Lisäksi myös maanomistaja tietäisi etukäteen tuen euromääräisen suuruuden. Toisaalta valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu palkkiomalli, jossa kustannuksista ei edellytettäisi selvityksiä, voi johtaa ns. harmaan työvoiman käyttämisen lisääntymiseen. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että tältäkin osin seurataan muutoksen vaikutuksia.

Koska bioenergian laajeneva käyttö lisää energiapuun markkinaehtoisuutta ja koska voimassa olevalla rahoitettavien kohteiden määrittelyllä energiapuun korjuumäärien on arvioitu vuosittain edelleen kasvavan, ei esityksessä ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi laajentaa energiapuun korjuun tuen piiriä, mutta energiapuun korjuutuki ei olisi enää riippuvainen siitä, onko taimikko tai muu metsänhoitokohde rahoituskelpoinen. Uutena tuen myöntämisen rajoituksena kuitenkin olisi, että energiapuun korjuutuki voitaisiin myöntää vain kerran puuston kiertoajan kuluessa.

Esityksen mukaan juurikäävän torjuntaan myönnettävän tuen edellytyksenä olisi, että työ tehdään juurikäävän leviämisen riskialueella kivennäismaalla suoritettavan hakkuun yhteydessä toukokuun alun ja lokakuun lopun välisenä aikana. Ehdotettu tuki eroaa sisällöltään voimassa olevan lain mukaisesta tuesta siinä, ettei tukea enää myönnettäisi mekaaniseen juurikäävän torjuntaan eli kantojen nostoon. Esityksen perusteluissa on todettu, että kantojen nosto toteutetaan nykyisin pikemmin energiapuun keräämiseksi kuin juurikäävän torjumiseksi. Kantojen nosto on pääsääntöisesti markkinalähtöistä, joten sille ei ole tarkoituksenmukaista kohdistaa valtion-tukea.

Valiokunta on mietinnössään hallituksen esityksestä laiksi kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä laiksi kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (MmVM 12/2002 vp — HE 179/2002 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että kannot ovat avainasemassa juurikäävän leviämisessä. Metsikköön kantojen kautta

levinnyt sieni elää hakkuun jälkeen lahoissa kannoissa vuosikymmeniä ja tartuttaa juuriyhteyksien kautta myös, jos puulajia ei vaihdeta, paikalle perustetun taimikon. Tuhot pyrkivät lisääntymään puusukupolvesta toiseen. Kesäaikaisten hakkuiden kannot voidaan suojata kantokäsittelyllä juurikäävän tartunnalta. Jo lahovikaista metsikköä kantokäsittely ei tervehdytä, vaikkakin riskialueella myös lahovikaisten metsiköiden käsittelyä suositellaan uusien tartuntojen vähentämiseksi. Juurikääpätartunnan saaneen kasvupaikan puhdistaminen sienestä onnistuu kasvattamalla paikalla puhdas lehtipuusukupolvi (koivu, haapa ym.) tai poistamalla lahovikaiset kannot. Kantojen nosto mahdollistaa Etelä-Suomen pahoin tyvilahon vaivaamien kuusikoiden uudistamisen ilman puulajin vaihtoa ja turvaa terveen kuusipuun riittävyden myös tulevaisuudessa. Kaakkois-Suomen tyvi-tervasmänniköissä puulajin vaihto ei useinkaan ole kasvupaikan karuuden vuoksi edes mahdollista. Edellä esitetyin perustein valiokunta ehdottikin esitykseen muutoksia, jotka mahdollistivat kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen tuen myöntämisen myös juurikäävän mekaaniseen torjuntaan. Valiokunta painottaa tässäkin yhteydessä juurikäävän torjunnan suurta merkitystä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtakunnan metsien 10. inventoinnin tulosten perusteella on todettu, että kolmannes ojitetusta suoalasta on perkauksen tai täydennysojituksen tarpeessa vuosien 2005—2014 aikana. Esityksessä pyritään kannustamaan yksityisiä maanomistajia aikaisempaa aktiivisemmin suomet-sän hoitoon ja ojien kunnostukseen sekä näiden toimenpiteiden yhteydessä riittävien vesiensuojelutoimenpiteiden tekemiseen. Nykyisen kunnostusojituksen korvaisi uudessa laissa suomet-sän hoidon tuki. Tuettavat toimenpiteet olisivat samoja kuin nykyisinkin kunnostusojituksessa. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että suomet-sän hoitohankkeissa ojitetun alueen kunnostusojitustarvetta, ravinnetilannetta, kulkuyhteyksien järjestämistä sekä metsien hoitoa ja hakkuutöitä tarkasteltaisiin esityksen mukaisesti kokonaisvaltaisemmin. Tähän kannustettaisiin

siin korottamalla nuoren metsän hoidon ja terveyslannoituksen tukea silloin, kun nämä tehtäisiin suomet-sän hoitohankkeen yhteydessä. Esityksen perusteluissa on myös todettu, että yhteisön vesipolitiikan puitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY (vesipuitedirektiivi) on asetettu tavoitteet yhteisön vesiympäristön säilyttämiseen ja parantamiseen. Vesipuitedirektiivin toimeenpanossa tullaan kiinnittämään huomiota metsätalouden toimenpiteistä erityisesti kunnostusojituksen vesistöhaittojen ennakointiin ja ehkäisyyn.

Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä koskevat tuet myönnettäisiin ympäristötukena ja metsäluonnon hoitohankkeiden tukena. Voimassa olevan lain mukaan ympäristötukea ei voida myöntää, jos monimuotoisuuden ylläpitämisestä johtuva metsäntuoton väheneminen tai muu taloudellinen menetys on metsälain (1093/1996) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vähäistä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä edellytyksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Ympäristötuki perustuisi vastaisuudessa kohteen hakkuuarvoon, josta on vähennetty omavastuuosuus.

Valiokunta toteaa, että eräiden esityksessä ehdotettujen tukien määrä voidaan eriyttää muun muassa alueittain metsätaloudellisten olosuhteiden ja hallinnollisten rajojen perusteella. Valtioneuvoston asetusluonnoksessa, joka on esityksen liitteenä, on esitetty säädettäväksi, että maa jaetaan kolmeen tukialueeseen. Tukialuejako perustuu voimassa olevaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla säädettyyn tukivyyhykejakoon. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on tuotu esiin, että Hailuodon, Iin ja Yli-Iin kunnat tulisi puuntuotantolosuhteidensa vuoksi siirtää kolmanteen tukivyyhykkeeseen. Tähän viitaten valiokunta pitää tärkeänä, että tukialuejakoa tarkistetaan tarpeellisilta osin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusta.

tusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Metsätalouden rahoituslaki

Lain otsikko. Valiokunta on edellä mietinnön yleisperusteluissa tuonut esiin sen, että kansallisessa metsäohjelmassa, joka osaltaan muodostaa nyt säädettävänä olevan lain perustan, tavoitteena on metsiin perustuvan kansallisen ja alueellisen hyvinvoinnin lisääminen huolehtimalla metsien taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta kestävydestä. Valiokunta on edellä yleisperusteluissa myös korostanut muun muassa metsien monimuotoisuuden turvaamiseen liittyviä näkökohtia. Valiokunta ehdottaakin lain otsikkoon muutettavaksi siten, että otsikkona olisi "Kestävän metsätalouden rahoituslaki".

1 §. Esitykseen otetun pykälän mukaan lain tarkoituksena olisi edistää metsien hyvää hoitoa ja käyttöä. Ottaen huomioon hallituksen esityksen perustelut ja esityksessä ehdotetut säännökset valiokunta ehdottaa pykälää täsmennettäväksi siten, että lain tarkoituksena olisi puuntuotannon ja energiapuun käytön edistäminen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden turvaaminen. Ehdotetun muutoksen jälkeen pykälän sanamuoto olisi tietosisällöltään kattavampi.

4 §. Energiapuun haketustukea voitaisiin esityksessä ehdotetun 1 momentin mukaan myöntää myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä. Sen sijaan energiapuun korjuuseen tukea voitaisiin myöntää vain yksityiselle maanomistajalle. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että tämä voisi aiheuttaa käytännössä ongelmia, koska monessa tapauksessa samaan puutavaraerään kohdistuu sekä energiapuun korjuutukea että haketustukea. Käytäntö olisi myös arvonlisäverotuksen toimittamisen kannalta työläs ja altis virheil- le. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 1 momen-

tin toista virkettä täydennettäväksi maininnalla korjuusta.

5 §. Valiokunta ehdottaa pykälän otsikkoon teknisluonteista muutosta.

7 §. Pykälä koskisi suunnitelmaa ja toteutusselvitystä. Esityksessä ehdotetun 1 momentin mukaan muun muassa metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen edellytyksenä olisi metsäkeskuksen hyväksymä suunnitelma. Valiokunta toteaa, että tältä osin hallituksen esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin (s. 31) on jäänyt virheellinen maininta siitä, ettei suunnitelmaa edellytettäisi metsäluonnon hoitohankkeissa.

14 §. Pykälään on esityksessä ehdotettu säännöksiä energiapuun korjuusta. Valiokunta tuo tässäkin yhteydessä esiin sen, että jo 1990-luvulla käytiin keskustelua metsänomistajan omista metsistä omaan käyttöön tapahtuvan energiapuun korjuun tukemisesta. Samalla valiokunta toteaa, että rahoitustuella on tarkoitus edistää energiapuun käyttöä laajemmin yhteiskunnassa kuin mitä metsänomistajien omista kotitalouksissa käytetään. Metsänomistaja käyttää jo nyt omista metsistään saatavaa energiapuuta, koska se on markkinalähtöisesti tarkoituksenmukaista. Kotitalouksien omista metsistään saaman energiapuun korjuun tukeminen valtion rahoitustuella ei ole valtion rahoituksen ohjautumisen kannalta vaikuttavaa. Jotta lämpölaitokset ja alue- lämpökeskukset voivat käyttää muihin kilpailuviin energialähteisiin verrattuna kilpailukykyisesti taimikon hoitokohteista ja nuorista kasvatusemetsistä korjattua energiapuuta, tukitoimenpiteitä tarvitaan edelleenkin. Edellä esitetyn perusteella valiokunta pitää tarpeellisenä, että lakiin sisällytetään esityksen mukaisesti niin korjuutuen kuin haketustuenkin osalta vaatimukset korjatun puun luovutuksesta ja luovutuksesta tehtävästä selvityksestä metsäkeskukselle.

Pykälään on esityksessä myös ehdotettu säännöksiä muun ohella korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että käytössä olevista korjuumenetelmistä kokopuukorjuu saattaa aiheuttaa vähäravinteisilla kohteilla kas-

vumenetyksiä, mutta toisaalta näiltä kohteilta ei ole yleensä tarkoituksenmukaista energiapuuta korjata, koska puumäärä kohteilla on niin alhainen. Tärkeää on, että energiapuun käytön edistämiseksi laadituilla soveltamisohjeilla pyritään suuntaamaan energiapuun korjuu sinne missä saanto on suurta ja ravinnehävikin vaikutukset mahdollisimman vähäiset. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että korjuukohteen ravinteisuustason arviointi on valtioneuvoston asetusluonnoksessa esitetty perustuvan metsän kasvupaikkaluokkiin, joiden määrittäminen vaatisi ylimääräistä hallinnollista työtä. Valiokunta ehdottaakin pykälän 2 ja 4 momenttia muutettavaksi siten, että säännökset koskien vaatimuksia energiapuun korjuukohteen ravinteisuustasosta poistetaan.

Esityksessä ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan energiapuun korjuutukea voitaisiin myöntää taimikonhoidon ja nuoren kasvatusmetsän hakkuun yhteydessä kaadetun ja energia-käyttöön luovutetun puun kasaukseen ja metsäkuljetukseen. Nuoren kasvatusmetsän hakkuuta ei ole kuitenkaan lakiehdotuksessa määritelty. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että metsätaloudessa nuoren kasvatusmetsän hakkuuksi katsotaan yleisesti hakkuu, jossa puuston keskiläpimitta rinnankorkeudelta hakkuun jälkeen on alle 16 cm, ja että määritelmä on tarkoitus lisätä valtioneuvoston asetuksen 17 §:ään. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa pykälän 4 momenttia tarkistettavaksi myös asetuksenantovaltuuden osalta.

15 §. Edellä 14 §:n kohdalla valiokunta on ehdottanut luopumista korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista. Muutosehdotukseen liittyen valiokunta ehdottaa pykälän 2 ja 3 momenttia tarkistettaviksi.

16 §. Valiokunta toteaa, että metsätalouden ympäristötukea lukuun ottamatta kaikki metsätalouden rahoitustukimuodot on esityksessä ehdotettu suunnattaviksi lainsäädännön vaatimukset ylittäviin toimenpiteisiin (lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentti). Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että myös ympäristötuen

osalta tulee siirtyä tähän käytäntöön. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa 1 pykälästä poistettavaksi viittauksen metsälain 10 §:ään.

24 §. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ennen pykälän 2 momentin (asiamiehen kieltoa koskeva päätös) samoin kuin 35 §:n 1 momentin (ympäristötukisopimuksen purkamista koskeva päätös) ja 36 §:n 1 momentin (ympäristötukisopimuksen irtisanomista koskeva päätös) tarkoittamia päätöksiä asianosaista tulisi kuulla. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa viitataan perustuslain 20 §:n 2 momentin säännökseen, jossa mainitaan muun muassa oikeus tulla kuulluksi.

Valiokunta toteaa, että hallintolaissa (434/2003) on yksityiskohtaiset säännökset sellaisista hallintoasiassa noudatettavista keskeisistä menettelyllisistä vaatimuksista, jotka olennaisesti vaikuttavat yksityisen asemaan ja oikeussuojaan hallinnollisessa päätöksenteossa. Hallintolaissa on muun muassa säännökset asiakirjan täydentämisestä (hallintolaki 22 §), viranomaisen selvittämisvelvollisuudesta (hallintolaki 31 §), selvityspyynnöstä (hallintolaki 32 §), asianosaisen kuulemisesta (hallintolaki 34 §) ja tarkastuksesta (hallintolaki 39 §). Hallintolakia sovelletaan myös metsäkeskuksiin niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Tämä käy ilmi hallintolain 2 §:n 3 momentista. Lisäksi voidaan mainita, että hallintolakia säädettäessä hallintovaliokunta totesi, että hallintolain tavoitteiden toteutumisen kannalta on tärkeää, että lain soveltamisala ulotetaan koskemaan myös välillistä julkista hallintoa ja julkisia hallintotehtäviä hoitavia yksityisiä tahoja (HaVM 29/2002 vp — HE 72/2002 vp). Siten hallintolakia tulee soveltaa metsäkeskuksiin niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Hallintovaliokunta on mainitussa mietinnössään todennut myös, että eri hallinnonaloilla on selvitettävä lisäksi tarpeet ja mahdollisuudet yhteensovittaa erityislainsäädäntöä uuden hallintolain kanssa siten, että tarve poiketa hallintolain säännöksistä jää mahdollisimman vähäiseksi.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta toteaa, että kuulemista koskevat velvoitteet ja muut

yleiset hallintoasian käsittelyä koskevat velvoitteet tulevat suoraan hallintolaista. Hallintolain säännösten soveltamisella voidaan varmistua hyvän hallinnon ja oikeusturvan toteutumisesta. Hallituksen esityksestä hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta (HE 72/2002 vp) käy myös ilmi, että pyrkimyksenä on, ettei hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä tarvitsisi antaa hallintolaista poikkeavia säännöksiä. Tavoitteena on myös, että muihin lakeihin sisältyviä yksittäisiä säännöksiä hallintoasian eri käsittelyvaiheista voitaisiin mahdollisimman laajasti kumota tarpeettomina hallintolain tultua voimaan.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ei pidä tarpeellisenä lisätä kuulemista koskevia lisäsäännöksiä lakiehdotukseen.

28 §. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että yhteishankkeissa tuki on taroituksenmukaista jatkossakin maksaa nykyisen käytännön mukaisesti osakkaiden valitsemalle hankkeen asiamiehelle. Menettelytapa on hallinnollisesti yksinkertainen ja osoittautunut käytännössä toimivaksi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi asiaa koskevan uuden 4 momentin.

29 §. Valiokunta ehdottaa pykälän teknistä tarkistamista.

34 §. Pykälään on esityksessä ehdotettu otettavaksi säännöksiä tuen palauttamisesta ja takaisinperinnästä. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on todettu, että valiokunta on erilaisten tukien takaisinperintöjen ja lupien peruuttamisien yhteydessä pitänyt välttämättömänä sitoa toimenpiteet vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että asianosaiselle annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteellisuuden korjaamiseen, ja ettei mainittuja toimenpiteitä tule toteuttaa ennen kuin asianosaiselle on annettu mahdollisuus korjata virheensä.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen 33 §:ssä, joka koskee valvontaa, on nimenomaisen säännös maastotarkastuksessa todettujen

puutteiden korjaamisesta. Säännös velvoittaa metsäkeskuksia antamaan tuensaajalle mahdollisuuden säännöksessä tarkoitettujen puutteiden korjaamiseen maastossa. Hakemusasiakirjoissa havaittujen puutteiden korjaamisessa sovellettavaksi tulevat hallintolain 8 §, joka koskee viranomaisen neuvontavelvollisuutta, ja hallintolain 22 §, joka koskee asiakirjan täydentämistä. Tämä seikka on nimenomaisesti mainittu hallituksen esityksessä (lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttia koskevat yksityiskohtaiset perustelut).

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on myös todettu, että esitystä laadittaessa on pidetty tarpeellisenä ottaa huomautusta koskeva säännös lakiin ainoastaan asiamiehen toiminnan osalta. Maanomistajien toiminnan osalta huomautuksen tai varoituksen antamista koskevan säännöksen lisäämistä lakiehdotukseen on pidetty tarpeettomana. Toisin kuin asiamies maanomistaja ei pääsääntöisesti asioi jatkuvasti metsäkeskuksen kanssa. Huomautusta ja/tai varoitusta koskevan säännöksen lisääminen tältä osin lakiin koettaisiin maanomistajien näkökulmasta hyvin kielteisenä eleenä.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on myös korostettu metsäkeskusten neuvonnallista roolia. Hallintolaissa säädetään viranomaisen neuvontavelvollisuudesta. Toisaalta myös metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) mukaan metsäkeskuksen tehtäviin kuuluu neuvonta. Toimitetussa selvityksessä on lisäksi katsottu, että huomautusten ja varoitusten sijaan nimenomaan neuvonnalla voidaan välttää perustuslakivaliokunnan lausunnossa mainitut tilanteet, jotka syntyvät vähäisestä virheestä, väärinkäsityksestä tai virheellisestä tiedosta. Huomautuksen tai varoituksen sijaan maanomistajia tulee neuvoa. Tärkeää on myös, että tukipäätökseen kirjataan mahdollisimman selkeästi maanomistajaa koskevat velvoitteet, jotta edellä mainitun kaltaisilta tilanteilta voidaan välttyä. Valtionavustuslain (688/2001) 11 § edellyttää, että valtionavustuksen myöntöpäätöksestä käy ilmi "valtionavustuksen saajan oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyden edellyttämällä tavalla" valtionavustuk-

sen myöntämisen ja maksamisen sekä käytön valvonnan perusteet.

Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota siihen, että esitykseen on sisällytetty takaisinperinnän perusteita ainoastaan lakiehdotuksen 35 ja 36 §:ään. Mainitut pykälät koskevat ympäristötusopimuksen purkamista ja irtisanomista. Kuten sopimusoikeudessa yleensäkin, sopimuksen purkaminen on kytketty olennaiseen sopimusrikkomukseen. Sopimuksen irtisanomista koskevan säännöksen sanamuoto on myös sellainen, ettei sopimuksen irtisanominen tule kyseeseen vähäisissä rikkomuksissa. Muiden kuin ympäristötutukien takaisinperinnän perusteet määräytyisivät voimassaolevan valtionavustuslain mukaan. Valtiovarainvaliokunta on todennut valtionavustuslakia koskevassa mietinnössään (VaVM 9/2001 vp — HE 63/2001 vp) seuraavasti: "Ehdotetulla valtionavustuslailla on tarkoitus luoda yleiset laintasoiset säännökset, joiden avulla voitaisiin yhtenäistää menettelyitä. Valtionavustuslain säätämisen jälkeen erillislailla säätäminen on tarpeetonta useimmissa valtionavustuksissa. Valiokunta katsoo, että mahdollisesti annettavan erityislainsäädännön tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaista ehdotetun valtionavustuslain säännösten kanssa. Tarpeettomia ja perusteettomia poikkeuksia yleislainsäädännöstä ja sen kanssa päällekkäisiä säännöksiä on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä välttämään."

Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen maa- ja metsätalousvaliokunta ei pidä aiheellisenä täydentää sääntelyä.

36 §. Valiokunta ehdottaa otsikon teknistä tarkistamista.

42 §. Valiokunta toteaa, että Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmassa (METSO) vapaaehtoisen suojelun keinoista, luonnonarvokaupasta ja yhteistoimintaverkostoista on saatu hyviä kokemuksia. Ohjelman jatkoa valmistellaan vuoden 2007 aikana ja monimuotoisuuden turvaamista yksityismailla tullaan jatkamaan vapaaehtoisten suojelukeinojen avulla. Nykyisen kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 19 a §:n mukaan METSON kokeiluhankkeita voidaan rahoittaa 31.12.2007 asti. Ympäristövaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomiota siihen, ettei lakiehdotuksessa ole voitu vielä ottaa huomioon tulevaa METSON jatkopäätöstä. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa 2 momenttia muutettavaksi siten, että sanotun 19 a §:n voimassaoloaikaa jatkettaisiin yhdellä vuodella.

Lisäksi valiokunta ehdottaa pykälän 4 ja 11 momentin teknistä tarkistamista.

2. Laki tuloverolain 53 §:n muuttamisesta

53 §. Edellä 1. lakiehdotuksen otsikkoon ehdotetun muutoksen vuoksi valiokunta ehdottaa esityksessä pykälään lisättäväksi ehdotettua 7 kohtaa tarkistettavaksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

*Valiokunnan muutosehdotukset***1.*****Kestävän metsätalouden rahoituslaki***

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on *puuntuotannon ja energiapuun käytön edistäminen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden turvaaminen.*

2 ja 3 §
(Kuten HE)

4 §

Tuensaajat

Tuki myönnetään yksityiselle maanomistajalle. Energiapuun *korjuuseen ja haketukseen*, metsäluonnon hoitohankkeisiin ja juurikäävän torjuntaan voidaan tukea myöntää myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä.

(2—5 mom. kuten HE)

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

(1—4 mom. kuten HE)

6—8 §
(Kuten HE)

2 luku

Metsänhoito ja metsänparannustyöt9—13 §
(Kuten HE)

3 luku

Energiapuun korjuu ja haketus

14 §

Energiapuun korjuu

(1 mom. kuten HE)

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että

(1 kohta *poist.*)

(1 ja 2 kohta kuten HE:n 2 ja 3 kohta)

(3 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin *nuoren kasvatusmetsän hakkuun määritelmästä* sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään energiapuun tilavuuden mittaamisesta ja energiapuun luovutusta koskevasta selvityksestä.

15 §

Energiapuun haketus

(1 mom. kuten HE)

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että (*poist.*) hakija voi osoittaa haketettavan puun olevan peräisin kohteesta, joka täyttää (*poist.*) 1 momentissa asetetut vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin (*poist.*) tässä pykälässä säädettyistä tuen

ehdoista ja määräytymisperusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 2 momentissa tarkoitetusta selvityksestä.

4 luku

Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen

16 §

Ympäristötuki

Ympäristötukea voidaan myöntää silloin, kun metsien hoitoon tai käyttöön liittyvissä toimenpiteissä otetaan huomioon metsän biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonhoito tai metsien muu kuin puuntuotannollinen käyttö laajemmin kuin mitä niistä metsälaissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi (*poist.*). Ympäristötuki perustuu kohteen hakkuuarvoon, josta vähennetään omavastuuosuus. (2—5 mom. kuten HE)

17 ja 18 §
(Kuten HE)

5 luku

Muut edistämistoimenpiteet

19 ja 20 §
(Kuten HE)

6 luku

Tuen myöntäminen ja maksaminen

21—27 §
(Kuten HE)

28 §

Tuen maksaminen

(1—3 mom. kuten HE)

Yhteishankkeissa tuki maksetaan osakkaiden valitsemalle asiamiehelle. (Uusi)

29 §

Kiinteistötietojärjestelmään merkittävät tiedot

Metsäkeskuksen tulee huolehtia ympäristötukisopimuksen tallentamisesta kiinteistötietojärjestelmään, kun tuen myöntämispäätös on tehty. Metsäkeskuksen tulee huolehtia myös näiden sopimusten muuttamista, irtisanomista ja purkamista koskevien tietojen tallentamisesta kiinteistötietojärjestelmään.

7 luku

Tukeen liittyvät velvoitteet ja valvonta

30—33 §
(Kuten HE)

8 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

34 ja 35 §
(Kuten HE)

36 §

Maaseutuviraston oikeus irtisanoa sopimus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

37 §
(Kuten HE)

9 luku

Erinäiset säännökset

38—41 §
(Kuten HE)

10 luku

Voimaantulo

42 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

(1 mom. kuten HE)

Tällä lailla kumotaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annettu laki (1094/1996) ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen 30 päivänä joulukuuta 1996 (1349/1996) annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 11 § on kuitenkin voimassa kolme vuotta tämän lain voimaantulosta lukien ja 19 a § 31 päivään joulukuuta 2008. Mainituissa pykälissä tarkoitettuun rahoitukseen ja ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullessiin asioi-

hin sovelletaan tällä lailla kumottuja lakeja ja niiden nojalla annettuja säännöksiä.

(3 mom. kuten HE)

Tämän lain tarkoitukseen osoitettuja varoja saadaan käyttää viiden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta, jos kyse on kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesti myönnetyn lainarahoituksen taikka metsänuudistamiseen tai yhteishankkeina toteutettavaan kunnostusojitukseen tai metsätien tekemiseen myönnetyn tuen maksamisesta. *Kumotun lain nojalla myönnetyn muun* rahoituksen maksamiseen varoja saa käyttää kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

(5—10 mom. kuten HE)

Haketukseen voidaan 15 §:n nojalla myöntää tukea, jos haketettava energiapuu on kaadettu kumotun *kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun* lain mukaisesti rahoitetun nuoren metsän hoitotyön yhteydessä ja muut tässä laissa säädetyt tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

2.**Laki****tuloverolain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 *annetun* tuloverolain (1535/1992) 53 §:ään siitä lailla 716/2004 kumotun 7 kohdan tilalle uusi 7 kohta seuraavasti:

53 §

Eräät verovapaat pääomatulot

Veronalaista tuloa ei ole:

7) *kestävän metsätalouden rahoituslain* (/)
nojalla saatu etuus;

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

MmVM 18/2006 vp — HE 177/2006 vp

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Eero Lämsä /kesk	Esa Lahtela /sd
vpj.	Harry Wallin /sd	Jari Leppä /kesk
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Minna Lintonen /sd
	Pertti Hemmilä /kok	Reijo Paajanen /kok (osittain)
	Matti Kauppila /vas	Erkki Pulliainen /vihr
	Esko Kiviranta /kesk	Pekka Vilkuna /kesk
	Katri Komi /kesk	Lasse Virén /kok.
	Lauri Kähkönen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

VASTALAUSE

Perustelut

Lakiehdotuksen tavoitteena on kestävän puuntuotannon turvaaminen. Sääntelyn taustalla on ilmaston lämpenemisestä aiheutuvien päästöjen hillintä. Kun metsien hoito muodostuu yksityisille metsänomistajille kalliiksi yhden sukupolven aikana odotettavissa olevaan hyötyyn nähden ja koska metsänhoitotyöt ovat usein kannattamattomia markkinoiden, tekniikan tai tuotantotapojen kehittämättömyyden vuoksi, esityksessä ehdotettu tuki edistää järkevää metsänhoitoa. Tässä mielessä lakiehdotuksessa tarkoitettu tuki on mielestäni lähtökohtaisesti tarkoituksenmukainen keino lain tavoitteiden edistämiseksi.

Metsätalouden rahoituslain (valiokunnan esityksestä lain nimike muutettuna: "Kestävän metsätalouden rahoituslaki") yksityiskohdissa tulisi kantaa huolta siitä, että myönnettävät tuet kohdentuvat lain tavoitteiden mukaisesti eivätkä ohjaa toimintaa epäedullisiin kohteisiin tai epätaroituksenmukaiseen toimintaan.

Esityksestä annetussa ympäristövaliokunnan lausunnossa kiinnitetään aiheellisesti huomiota ilmastomuutoksen ja metsien lajiston monimuotoisuuden turvaamisen väliseen suhteeseen (YmVL 44/2006 vp). Ympäristövaliokunta toteaa, että huomioon on otettava erityisesti ilmastomuutos, joka aiheuttaa ekosysteemi- ja lajisolla huomattavia muutoksia. Monimuotoisuuden turvaamisen verkoston on mahdollistettava lajien liikkuminen elinalueelta toiselle. Pitämällä talousmetsät hyvässä kasvukunnossa, geneettisesti monimuotoisina ja terveinä varaudutaan parhaiten ilmastomuutoksen vaikutuksiin metsätalouteen. Huomiota on jatkossa kiinnitettävä yhä enemmän myös mahdollisuuksiin vähentää hiilidioksidipäästöjä korvaamalla fossiilisten polttoaineiden käyttöä metsäenergialla sekä mahdollisuudet sitoa hiiltä puutuoteteollisuuden tuotteisiin sekä yleensä metsien merkitykseen hiilinieluna. Metsätalouden suhdetta ilmastopolitiikkaan tulisikin käsitellä hallituksen esitystä perusteellisemmin.

Tuen maksaminen euromääräisenä ja palkkio-
muotoisena ei huomioi kohteessa suoritettavaa
työn määrää. Esitys toteutettuna johtaa siihen,
että laki ei kannusta valitsemaan toimenpiteiden
kohteiksi nuoria metsiä, jotka kipeimmin tarvit-
sisivat harvennusta. Koska entistä useammat
metsänomistajat joutuvat turvautumaan metsän-
hoitotöissään ulkopuoliseen työvoimaan, val-
tion tuen määrä tulisi porrastaa työläjin tai koh-
teen vaatimaan työmäärän ja työn toteuttamisen
kustannusten perusteella. Hallituksen esittämäs-
sä muodossa ehdotus merkitsee tuen ohjautumis-
ta kohteisiin, joissa ei ole välttämättä lainkaan
metsänhoidollista tarvetta. Valtion varoista
maksettavien määräytymisperusteiden tulisi
myös osaltaan vahvistaa sitä, että alalla nouda-
tettaisiin lainsäädännössä työnantajille asetettu-
ja velvoitteita käytettäessä ulkopuolista työvoi-
maa (muun muassa tilaajavastuu tulee ottaa tuen
myöntämisehtoihin).

Ehdotan 1. lakiehdotukseen kestävän metsä-
talouden rahoituslaista seuraavia yksityiskohtai-
sia muutoksia.

4 §. *Tuensaajat.* Tukea tulisi voida myöntää
myös yhteisöille tai ammatinharjoittajille, jos
tällaista ulkoistettua työtä käytetään yksityisen
maanomistajan metsien hoidossa ja käytössä.
Näin muutettuna säännöksen mukaan "Tuki
myönnetään yksityiselle maanomistajalle.
(Poist.) Tukea voidaan (poist.) myöntää myös
yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella
edistetään yksityisten maanomistajien metsien
hoitoa ja käyttöä ja jos kohteen työ teetetään ul-
kopuolisella yhteisöllä tai ammatinharjoittajal-
la. Tällöin tukea ei myönnetä samaan kohtee-
seen maanomistajalle."

Esitys mahdollistaa tuen myöntämisen ulkois-
tetun työn suorittajalle (ns. palkkiomalli) valio-
kunnan mietintöä laajemmin. Mietinnössä ns.
palkkiomallin käyttö on rajoitettu vain energia-
puun korjuuseen ja haketukseen sekä metsäluon-
non hoitohankkeisiin ja juurikäävän torjuntaan.
Ehdotuksessani kaikki tukeen oikeutettu työ voi-

daan ulkoistaa ja tuki voidaan ohjata ulkoistetun työn suorittajalle.

5 §. *Tuen myöntämisen yleiset edellytykset.* Pykälän otsikko on muutettu samalla tavoin kuin valiokunnan mietinnössä ja siihen lisätty sana "myöntämisen". Pykälän 1 momenttiin tuen edellytyksiin tulisi lisätä se, että tuen saaminen edellyttää, että tuettavat työt ovat tarkoituksenmukaisia myös metsänhoidollisesti. Näin muutettuna tuettavien töiden on oltava taloudellisesti, metsätaloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Työt tulee tehdä hyvän ammattikäytännön mukaisesti. Työt on mikäli mahdollista keskitettävä kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

7 §. *Suunnitelma ja toteutusselvitys.* Pykälän perusteluihin pitäisi lisätä, että riittävän ammattitaidon osoituksena pidetään esimerkiksi alan peruskoulutusta sekä pitkää työkokemusta alalta tai ammatti- tai erikoisammattitutkintoa.

10 §. *Nuoren metsän hoito.* Tuen oikean kohdentumisen ja vaikuttavuuden varmistamiseksi pykälän 1 momentissa tulisi todeta, että lueteltujen töiden määreenä on metsänhoidollinen tarpeellisuus. Näin muutettuna tukea voidaan myöntää metsänhoidollisesti tarpeelliseen taimikon perkaukseen ja harvennukseen, verhopuuston poistoon ja harvennukseen sekä nuoren kasvatusmetsän harvennukseen.

14 §. *Energiapuun korjuu.* Pykälän ensimmäistä momenttia tulisi soveltamisalaltaan laajentaa suometsän hoidon yhteydessä tehtyihin hakkuihin ja metsäteiden tekemiseen. Näin muutettuna tukea voidaan myöntää taimikonhoidon ja nuoren kasvatusmetsän hakkuun, suometsän hoidon yhteydessä tehdyn hakkuun tai metsätien tekemisen yhteydessä kaadetun ja energiakäyttöön luovutetun puun kasaukseen ja metsäkuljetukseen.

15 §. *Energiapuun haketus.* Haketustukea tulisi voida myöntää kaikelle sellaiselle puun korjuulle, joka on muutoin tämän lain säännöksissä tukikelpoista. Haketustukea ei pidä kytkeä sii-

hen, että korjuutukea on myönnetty haketettavalle puulle. Näin muutettuna tukea voidaan myöntää sellaisen energiapuun haketukseen, jonka korjuuseen on myönnetty tai olisi voitu myöntää rahoitusta tämän lain mukaisesti. Lisäksi tukea voidaan myöntää, jos haketettava energiapuu on kaadettu tämän lain mukaisesti rahoitetun nuoren metsän hoitotyön, suometsän hoidon tai metsätien tekemisen yhteydessä.

15 §:n uusi 4 momentti. Ehdotan 15 §:n 4 momenttiin uutta säännöstä korotetusta haketustuesta. Säännösehdotuksen mukaan tuki myönnetään korotettuna haketustukena, mikäli korjuu ja haketus tehdään samanaikaisesti. Muutosehdotus on tarkoituksenmukainen, koska teknisesti on mahdollista, että korjuu ja haketus toteutetaan yhdellä ja samalla koneyksiköllä peräkkäisinä työvaiheina yhdellä metsikön käsittelykeralla ja koska tällaisissa tapauksissa on perusteltua maksaa tuki yhtenä korjuun ja haketuksen tukena.

19 §. *Juurikäävän torjunta.* Koska juurikäävän torjunta ja sen tukeminen on järkevää kansantaloudellisesti metsien hoidossa, ehdotan 1 momentissa tuen laajentamista. Näin muutettuna tukea voidaan myöntää myös hakkuun yhteydessä tehtävään juurikäävän torjuntaan sen leviämisen riskialueella ja riskiaikana.

19 §:n 2 momentin muuttaminen. Samalla ehdotan, että 2 momentti muutetaan siten, että valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin juurikäävän leviämisen riskialueista ja riskiajasta, torjuntakohteista ja torjuntatavoista hakkuutyön lisäksi sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

1.

Kestävän metsätalouden rahoituslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1—3 §
(Kuten MmVM)

4 §

Tuensaajat

Tuki myönnetään yksityiselle maanomistajalle. Tukea voidaan myöntää myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä ja jos kohteen työ teetetään ulkopuolisella yhteisöllä tai ammatinharjoittajalla. Tällöin tukea ei myönnetä samaan kohteeseen maanomistajalle.

(2—5 mom. kuten MmVM)

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tuettavien töiden on oltava taloudellisesti, metsätaloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Työt tulee tehdä hyvän ammattikäytännön mukaisesti. Työt on mikäli mahdollista keskitettävä kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

(2—4 mom. kuten MmVM)

6—8 §
(Kuten MmVM)

2 luku

Metsänhoito ja metsänparannustyöt

9 §
(Kuten MmVM)

10 §

Nuoren metsän hoito

Tukea voidaan myöntää metsänhoidollisesti tarpeelliseen taimikon perkaukseen ja harvennukseen, verhopuuston poistoon ja harvennukseen sekä nuoren kasvatusmetsän harvennukseen.

(2—4 mom. kuten MmVM)

11—13 §
(Kuten MmVM)

3 luku

Energiapuun korjuu ja haketus

14 §

Energiapuun korjuu

Tukea voidaan myöntää taimikonhoidon ja nuoren kasvatusmetsän hakkuun, suometsän hoidon yhteydessä tehdyn hakkuun tai metsätien tekemisen yhteydessä kaadetun ja energiakäyttöön luovutetun puun kasaukseen ja metsäkuljetukseen.

(2—4 mom. kuten MmVM)

15 §

Energiapuun haketus

Tukea voidaan myöntää sellaisen energiapuun haketukseen, jonka korjuuseen on myön-

netty tai olisi voitu myöntää rahoitusta tämän lain mukaisesti. Lisäksi tukea voidaan myöntää, jos hakettava energiapuu on kaadettu tämän lain mukaisesti rahoitetun nuoren metsän hoitotyön, *suometsän hoidon* yhteydessä.

(2 ja 3 mom. kuten MmVM)

Tuki myönnetään korotettuna haketustukena, mikäli korjuu ja haketus tehdään samanaikaisesti (Uusi 4 mom.)

4 luku

Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen

16—18 §
(Kuten MmVM)

5 luku

Muut edistämistoimenpiteet

19 §

Juurikäävän torjunta

Tukea voidaan myöntää myös hakkuun yhteydessä tehtävään juurikäävän torjuntaan *sen leviämisen riskialueella ja riskiaikana*.

(2 mom. poist.)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin juurikäävän leviämisen riskialueista ja riskiajasta, torjuntakohteista ja torjuntatavoista hakkuutyön lisäksi sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

20 §
(Kuten MmVM)

6 luku

Tuen myöntäminen ja maksaminen

21—29 §
(Kuten MmVM)

7 luku

Tukeen liittyvät velvoitteet ja valvonta

30—33 §
(Kuten MmVM)

8 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

34—37 §
(Kuten MmVM)

9 luku

Erinäiset säännökset

38—41 §
(Kuten MmVM)

10 luku

Voimaantulo

42 §
(Kuten MmVM))

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2007

Matti Kauppila /vas